

JÄLLEENRAKENUSKAUDEN RAKENTAMISTAPOHJEET

2019

Äänekosken kaupunki
Kaavoituspalvelut
28.5.2019

1940- JA 1950-LUVUN PIENTALOALUEIDEN RAKENTAMISTAPAOHJEET

SISÄLLYSLUETTELO

1.	YLEISTÄ	1
2.	JÄLLEENRAKENNUSKAUDEN ALUEET VOIMASSA OLEVISSA KAAVOISSA	2
2.1.	Maakuntakaava	2
2.2.	Osayleiskaavat	3
2.3.	Asemakaavat	4
2.4.	Rakennusjärjestys	5
3.	RAKENTAMISOHJEITA	5
3.1.	Päärakennuksen/asuinrakennuksen koko ja mittasuhteet	5
3.2.	Julkisivut	6
3.3.	Katot	7
3.4.	Ikkunat ja ovet	8
3.5.	Piharakennukset	8
3.6.	Pihat, aidat, portit yms.	9
4.	ASUINRAKENNUKSEN LAAJENTAMINEN	9
5.	LÄHTEET	11

1. YLEISTÄ

Äänekoskella on useita omaleimaisia ja yhtenäisiä ns. jälleenrakennuskaudella rakennettuja asuinalueita. Tällaisia alueita, joiden tyypillinen asuinrakennus on 1½-kerroksinen rapattu tai lautavuorattu omakotitalo, on Äänekosken taajamassa mm. Markkamäessä, Laajalahdessa, Koulunmäellä ja Kierälähdessä. Suolahden taajamassa tyypillisiä jälleenrakennuskauden alueita on mm. Alkulassa ja Katvelassa sekä Kenttäkadun ympäristössä. Jälleenrakennuskauden alueilla on suhteellisen yhtenäinen rakennustapa rakennusten mittasuhteiden, sijoittelun ja julkisivumateriaalien osalta. Tonttien takaosissa on usein erillinen piharakennus, joissa osassa sijaitsee sauna. Yhtenäinen rakennustapa ja varttunut kasvillisuus tekevät alueista viihtyisiä ja omaleimaisia.

Suhteellisen hyvin säilyneille asuntoalueille on paikoin rakennettu myöhempien vuosikymmenien hengen mukaisia uudisrakennuksia, jotka sopivat huonosti ympäristöönsä. Myös vanhojen rakennusten kunnostuksia ja laajennuksia on joskus tehty niiden tyyliin huonosti sopivalla tavalla

Ympäristön säilymisen ja yhtenäisen rakennustavan turvaamiseksi on kaupunki muuttanut ja on edelleen muuttamassa alueiden asemakaavoja siten, että kaava ohjaisi korjaus-, laajennus- ja täydennysrakentamista rakennetun ympäristön perinnettä ja ominaispiirteitä kunnioittavalla ja siihen sopeutuvalla tavalla.

Kun rakentamistapaohje hyväksytään asemakaavan hyväksymiskäsittelyn yhteydessä ja asemakaavamääräyksessä todetaan rakentamistapaohjeen noudattamisvelvoite, muodostuu ohjeesta rakennuslu-pakäsittelyssä sitova normi. Ohjeet antavat yleiskuvan asemakaavamääräysten hengen mukaisista hyväksyttävistä rakentamistoimenpiteistä alueilla. Rakennusteknistä tietoa perusparannuksesta ja laajen-nuksesta on saatavana erikseen rakennustarkastuksesta.

Laaditut rakentamistapaohjeet soveltuvat käytettäväksi kaikilla jälleenrakennuskaudella rakennetuilla asuntoalueilla ja myös erillisten 1½-kerroksisten omakotitalojen kunnostuksen ja laajentamisen yhtey-dessä.

Vanhan rakennuksen kunnostusta tai laajennusta harkittaessa on suunnitellulle ja eri vaihtoehtojen har-kitsemiselle varattava riittävästi aikaa. Pätevän suunnittelijan käyttö on perusedellytys toiminnoiltaan ja ulkonäöltään onnistuneen hankkeen toteuttamiseksi. Kaupungin rakennustarkastukseen on hyvä ottaa yhteys jo suunnittelun alkuvaiheessa.

Edelliset 1940- ja 1950 -lukujen rakennustapaa ohjaavat rakentamistapaohjeet oli laadittu Äänekoskella vuonna 1992 ja ne ovat olleet pohjana tätä rakentamistapaohjetta laadittaessa.

2. JÄLLEENRAKENNUSKAUDEN ALUEET VOIMASSA OLEVISSA KAAVOISSA

2.1. Maakuntakaava

Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava on hyväksytty 1.12.2017 ja kaava on tullut voimaan 26.1.2018.

Maakuntakaavassa on osoitettu koko maakuntaa koskeva kulttuuriympäristön määräys (a), valtakun-nallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet (b) sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (c). Lisäksi kaavassa on osoitettu kulttuuriympäristön veto-voima-alueet.

a) Koko maakuntaa koskeva kulttuuriympäristön määräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnetut muinaisjäännökset ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä arvokkaat perinne-maisemat. Ajantasainen tieto on tarkistettava museoviranomaiselta ja perinnemaisemien osalta toimivaltaiselta viranomaiselta. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.

b) Sumiaisten kirkonkylä (8) on osoitettu valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena. Maakunnal-lisesti arvokkaita maisema-alueita ovat Honkola-Hietama (43), Koivistonkylä (44), Liimattala (45) ja Saarikas (46).

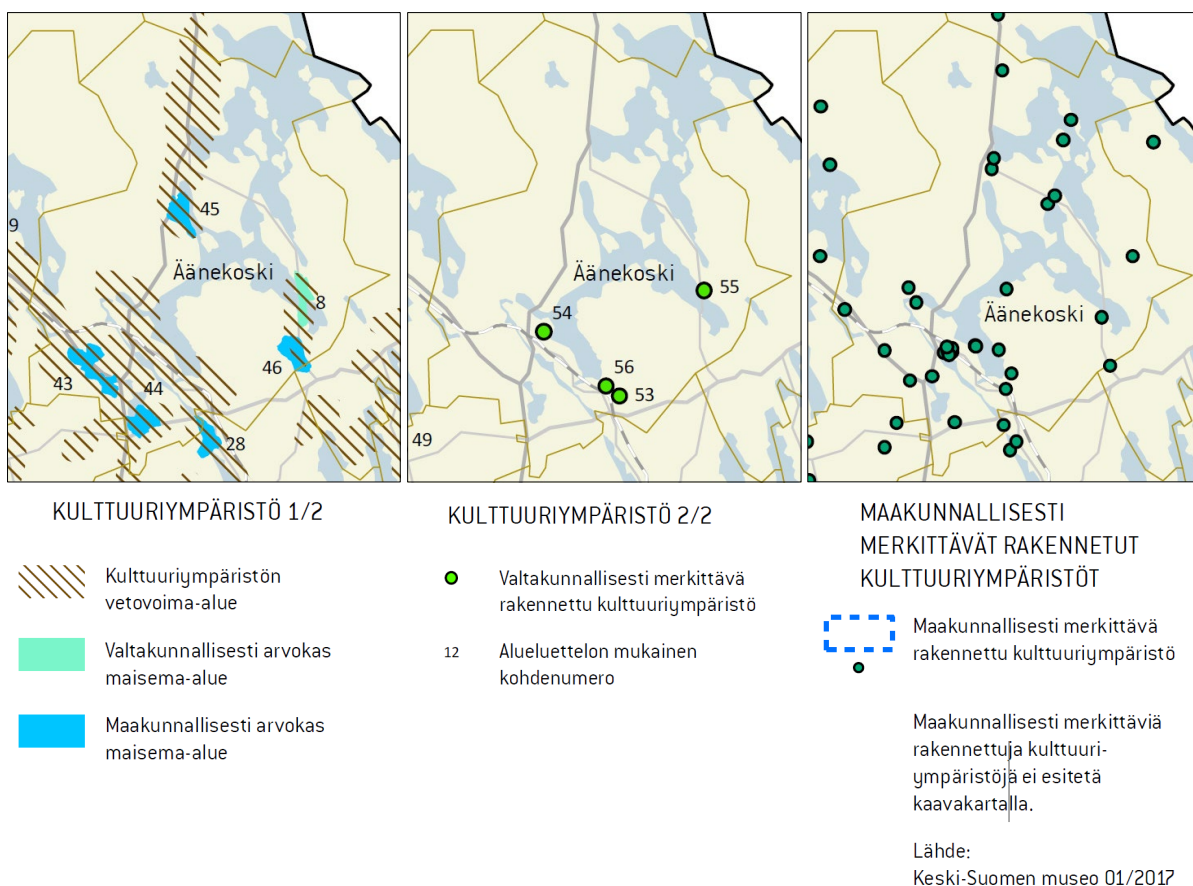
Suunnittelumääräys: Alueella tulee edistää kestävästä maatalouden harjoittamista. Alueen suun-nittelussa on otettava huomioon arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

c) Valtakunnallisesti merkittävänä kulttuurihistoriallisena rakennettuna kulttuuriympäristöinä on osoi-tettu Keski-Suomen kansanopisto (53), Markkamäen omakotialue (54), Sumiaisten kirkonkylä (55) ja Suolahden vanhan rautatieaseman alue (56). Kohteista Markkamäen omakotialue edustaa tyy-pillistä yhtenäisten alueiden jälleenrakennuskauden rakentamista, Sumiaisissa jälleenrakennuskau-den kohteet enemmänkin täydentävät eri-ikäisen rakennuskannan muodostamaa rakennettua kult-tuuriympäristöä.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen raken-netun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Alueen käyttöä on ohjattava siten, ettei näitä arvoja heikennetä.

Maakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ei ole osoitettu kaavakartalla, mutta ne on todettu maakuntakaavan alueluettelossa. Alueluettelossa on todettu Äänekoskelta yh-teensä 29 kpl maakunnallisesti merkittävää kohdetta, joista lähinnä Suolahden taajamassa (kohde 489) on esillä myös jälleenrakennuskauden rakentamista.

Kuva 1. Keski-Suomen tarkistetussa maakuntakaavassa osoitetut kulttuuriympäristön kohteet. Oteet maakuntakaavan alueluettelon teemakartoista.

2.2. Osayleiskaavat

Äänekosken, Suolahden ja Sumiaisten taajamissa on voimassa oikeusvaikutteiset osayleiskaavat, joissa yhtenäisen rakennustavan omaavat kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokkaat alueet on osoitettu omalla kaavamerkinnällä ja -määräyksellä. Kaavoitushierarkian mukaisesti osayleiskaava tulee ottaa huomioon asemakaavoja ja asemakaavojen muutoksia laadittaessa.

Seuraavassa on todettu kussakin yleiskaavassa osoitettu määräysteksti kaupunkikuvallisesti tai kyläkuvallisesti arvokkaalle alueelle sekä lueteltu ne merkinnällä osoitetut alueet, jotka edustavat 1940- ja 1950-lukun rakentamistapaa.

Suolahti 2020 osayleiskaava (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.12.2009)

Kaupunkikuvallisesti arvokas alue.

Asemakaavaa laadittaessa on varmistettava kaupunkikuvallisten arvojen ja suojeltavien rakennusten säilyminen. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa omaleimaisen ja rakennusperinteeltään arvokkaan alueen rakennusperinteeseen.

Rakennuksia ei saa purkaa ilman rakennusviranomaisen hyväksymää pakottavaa syytä. Ennen rakentamista ja sen ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Seuraavat Suolahti 2020 osayleiskaavassa todetut kaupunkikuvallisesti arvokkaat alueet edustavat 1940- ja 1950-lukujen tyypillistä rakentamistapaa:

- Aatulantien omakotitalot
- Alkulan omakotialue
- Katvelan omakotialue
- Kenttädun omakotitalot
- Honkapohjan pientaloalue

Sumiainen 2020 osayleiskaava (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 21.6.2010)*Kyläkuvallisesti arvokas alue*

Asemakaavaa laadittaessa on varmistettava kyläkuvallisten arvojen ja suojeltavien rakennusten säilyminen. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa omaleimaisen ja rakennusperinteeltään arvokkaan alueen rakennusperinteeseen.

Rakennuksia ei saa purkaa ilman rakennusviranomaisen hyväksymää pakottavaa syytä. Ennen rakentamista ja sen ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Sumiainen 2020 osayleiskaavassa kyläkuvallisesti arvokkaana on osoitettu Sumiaistenraitin ympäristöön sijoittuva arvokas rakennettu ympäristö sekä Hakolan ja Savolan tilakeskusten alueet. Raittialueelle sijoittuu useita kulttuurihistorian, kyläkuvan ja maiseman kannalta merkittäviä kohteita, myös tyyppillistä 1940- ja 1950-luvun rakentamistapaa edustavia kohteita.

Äänekoski 2030 (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.5.2017)*Kaupunkikuvallisesti arvokas alue/Arvokas rakennettu ympäristö.*

Asemakaavaa laadittaessa ja alueen maankäyttöä suunniteltaessa on varmistettava kaupunkikuvallisten ja historiallisten arvojen ja suojeltavien rakennusten säilyminen. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa omaleimaisen ja rakennusperinteeltään arvokkaan alueen rakennusperinteeseen. Rakennuksia ei saa purkaa ilman rakennusviranomaisen hyväksymää pakottavaa syytä. Ennen rakentamista ja sen ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Seuraavat Äänekoski 2030 osayleiskaavassa todetut kaupunkikuvallisesti arvokkaat alueet edustavat 1940- ja 1950-lukujen tyyppillistä rakentamistapaa.:

- Markkamäen alue
- Römmin koillisosa
- Koulunmäen alue
- Kierälahden alue

2.3. Asemakaavat

Ympäristön ominaispiirteiden säilymisen turvaamiseksi on kaupunki muuttanut vaiheittain alueiden asemakaavoja siten, että kaava ohjaa korjaus-, laajennus- ja täydennysrakentamista ympäristöön sopeutuvalla tavalla.

Jälleenrakennuskauden uusissa asemakaavoissa on sitovia kaavamääräyksiä, jotka tulee ottaa huomioon uudisrakentamisessa tai kunnostettaessa ja laajennettaessa vanhaa rakennusta. Määräyksistä poikkeamiseen tulee olla erityiset syyt.

Asemakaavoissa on annettu mm. seuraavia määräyksiä ohjaamaan rakentamistapaa:

Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni kadun puoleisen rakennusalan sivuun.

Kaavan on merkitty kadun puolelle rakennusala olemassa olevien rakennusten sijoittumislinjaa noudattaen. Uudisrakentamisessa tulee noudattaa alueen rakennusten tyyppillistä sijoittamistapaa. Sivusuunnassa tontilla on yleensä liikkumavaraa.

Julkisivujen päämateriaalina tulee käyttää ympäristöön sopeutuvaa maalattua lautta tai rapattua puuta.

Tiili, hirsi ym. alueille vieraat materiaalit ovat kiellettyjä.

Rakennusten tulee muodostaa olemassa olevien rakennusten kanssa muodoltaan ja mittasuhteiltaan yhtenäinen kokonaisuus.

Rakennuksen muoto ja mittasuhteet tulee hakea ympäristöstä. Sama kattokaltevuus naapurirakennusten kanssa ei välttämättä tee rakennuksesta ympäristöön sopeutuvaa, mikäli esim. räystäskorkeus ja massoittelu poikkeaa perinteisestä rakennustavasta. Rakennuksen hahmo on syytä säilyttää noppamaisena.

2.4. Rakennusjärjestys

Äänekosken kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty 11.12.2006. Rakennusjärjestystä noudatetaan silloin, kun alueella ei ole voimassa yleiskaavaa tai asemakaavaa tai kun voimassa olevassa kaavassa ei asiasta ole toisin määrätty.

Rakennusjärjestyksen mukaan:

Rakennuksen korjaamisessa on otettava huomioon kunkin rakennuksen ominaispiirteet, eikä korjaaminen saa ilman erityisiä perusteita johtaa tyyllillisesti alkuperäisestä rakennuksesta poikkeavaan lopputulokseen.

Uudisrakennuksen on sijoituksensa, kokonsa, muotonsa, ulkomateriaalinsa ja väriensä puolesta sovelluttava noudatettuun rakennustapaan ja olevaan rakennuskantaan. Rakennuksen vaikutukseen maisemakuvaan tulee myös kiinnittää erityistä huomiota.

Rakennusjärjestystä on tarkoitus päivittää lähitulevaisuudessa. Rakennusjärjestyksen päivittämisen yhteydessä ratkaistaan, otetaanko rakennusjärjestykseen esim. jälleenrakennuskauden rakennuksien korjaamisen ja laajentamiseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä.

3. RAKENTAMISOHJEITA

3.1. Päärakennuksen/asuinrakennuksen koko ja mittasuhteet

JÄLLEENRAKENNUSKAUDEN RAKENNUKSEN OMINAISPIIRTEET:

RAKENNUKSEN KERROSLUKU 1½ KERROSTA

HARJAKATTO

kaltevuus 1:1,5 - 1:2
katemateriaali: punatiili,
tummasävyinen
sileä pelti
tai huopa

IKKUNAJAKO

yleensä yksinkertainen pystyjako,
ei tuuletusluukkuja

AVORÄYSTÄS

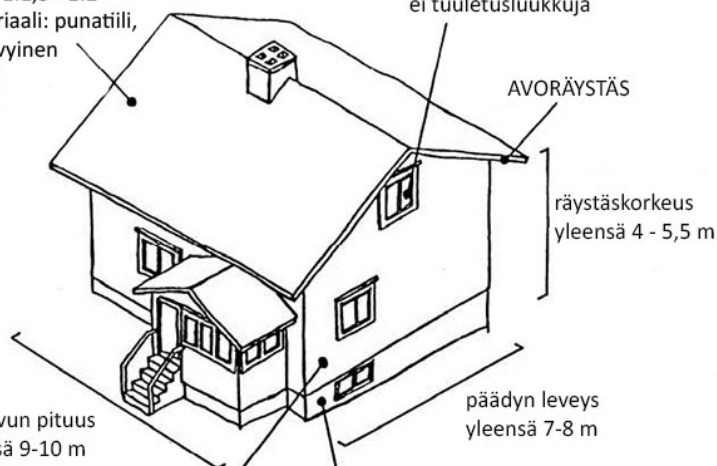
räystäskorkeus
yleensä 4 - 5,5 m

julkisivun pituus
yleensä 9-10 m

päädyn leveys
yleensä 7-8 m

JULKISIVUMATERIAALI
vaalea peittomaalattu lauta
tai vaalea rappaus

KELLARI
pääasiassa maanpinnan alla

Kuva 2. Jälleenrakennuskauden asuinrakennuksen ominaispiirteet

Jälleenrakennuskaudelle ominaiset piirteet rakennuksen massoittelussa tulee pyrkiä säilyttämään. Asuinrakennuksen suurin sallittu yhtenäinen julkisivupinta voi olla noin 14 metriä ja suurin sallittu runkosyvyys 9 metriä. Jos rakennuksen rungon pituus on pitempi kuin 14 metriä, se tulee porrastaa.

Piharakennuksen suunnittelussa voidaan pitää ohjeena, että rakennuksen pituus saa olla enintään 12 metriä ja runkosyvyys enintään 6 metriä. Piharakennuksen tulee olla asuinrakennukselle alisteinen erityisesti päädyn leveyden ja rakennuksen korkeuden osalta.

Rakennuksen räystäskorkeutta määriteltäessä tulee ottaa huomioon naapurirakennusten räystäskorkeus. Pääsääntöisesti tulee pyrkiä yhtenäiseen räystäskorkeuteen. Myös kattokaltevuuden tulee myötäillä naapurirakennusten kattokaltevuuksia. Jälleenrakennuskaudelle ominainen harjakaton kaltevuus on 1:1,5...1:2. Räystäskorkeus on yleensä noin 4,0...5,5 metriä.

Parvekkeita rakennettaessa tulee varoa, etteivät rakennuksen ominaispiirteet siitä kärsi. Jälkikäteen rakennettavan parvekkeen tulee sopia rakennuksen tyyliin. Erityisesti tulee välttää koko päädyn levyisiä ja rakennusrungon ulkopuolisia, massiivisia parvekkeita. Niiden ”raskas” luonne saattaa pilata täysin rakennuksen alkuperäisen luonteen.

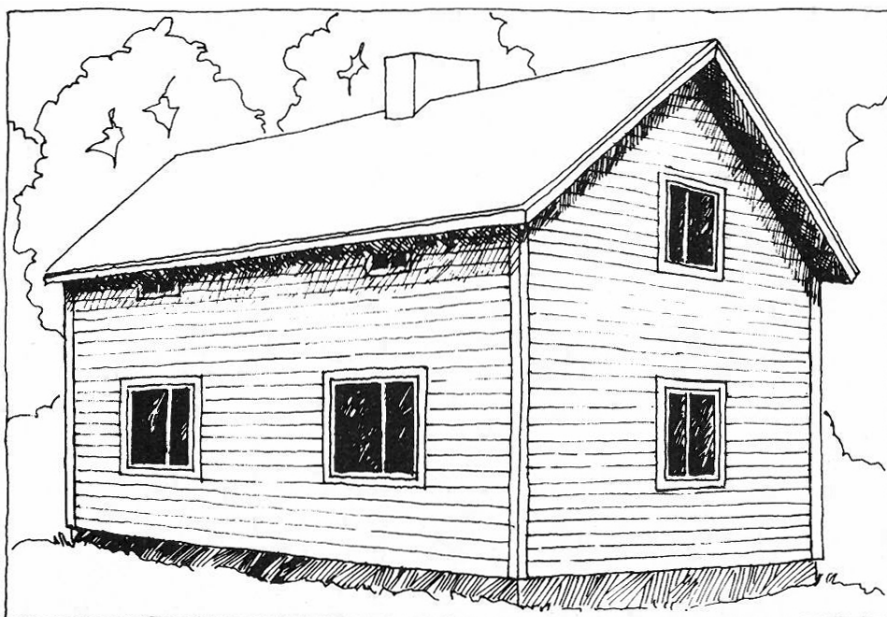
Yleisesti ottaen, kun rakennusta laajennetaan tai peruskorjataan, tulee rakennusmassan mittasuhteet pyrkiä säilyttämään ”noppamaisena”.

3.2. Julkisivut

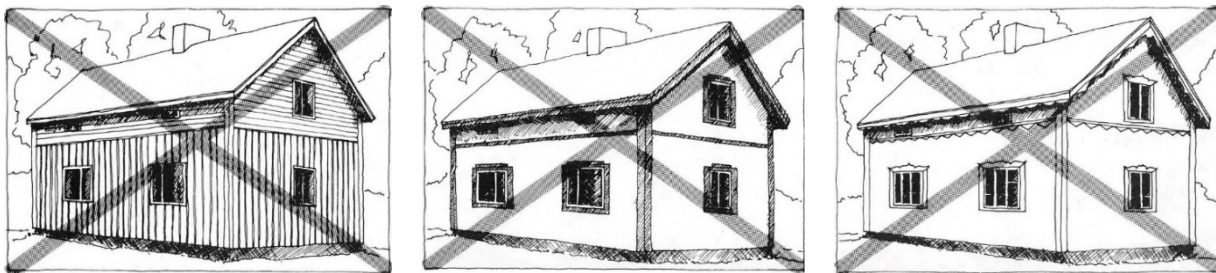
Julkisivuissa tulee säilyttää jälleenrakennuskaudelle tyypillinen ilme. Jos julkisivu on vuorattu aiemmin levyillä tai muulla ympäristöön sopimattomalla materiaalilla, on se korjausrakentamisen yhteydessä palautettava alkuperäiseen asuunsa.

1940- ja 1950-lukujen rakennuksille tyypillinen julkisivumateriaali on peittomaalattu puu tai rappaus. Huonosti sopivia julkisivuverhouksia ovat mm. profiloitu pelti, elementtitaloa jäljittelevä vuorilaudoitus, tiiliverhous ja levyverhous. 1940- ja 50-lukujen tyyliä eivät myöskään ole liian tummalla värillä korostetut listoitukset tai yliromantisoidut ratkaisut.

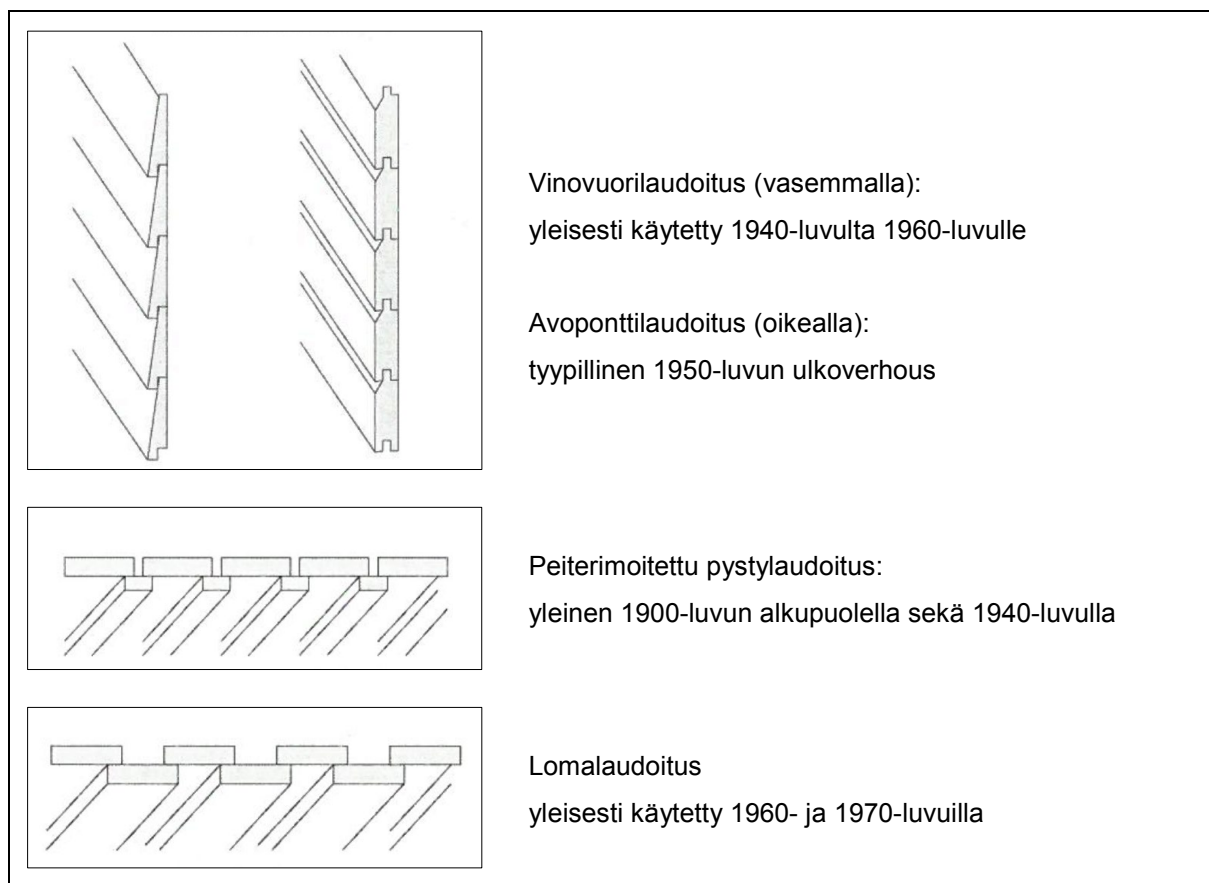

Kuva 3. Rakennuksen tyylin mukainen verhous (Puutalon perusparannus, Asuntohallituksen opetusjulkaisu 1/1986)

Kuva 4. Esimerkkejä jälleerakennuskauden tyyliin sopimattomista julkisivuverhouksista. Vasemmalla uudentyyppinen puuverhous, keskellä liian raskas, tummalla korostettu listoitus, oikealla yliromantisoitu ratkaisu. (Puutalon perusparannus, Asuntohallituksen opetusjulkaisu 1/1986)

Kuva 5. Julkisivulaudoituksia (Puutalon remonti. Rakennustieto Oy 2006)

Lomalaudoitusta sekä vaaka- ja pystylaudoituksen yhdistelmää ei tule käyttää, sillä ne eivät kuulu jälleerakennuskauden rakentamistapaan julkisivuverhouksissa, kuten ei levyverhous, profiloitu pelti tai tiili.

Julkisivut maalataan vaaleasävyisellä peittomaalilla, myös puna- ja keltamultaa voidaan käyttää. Listat maalataan valkoisiksi tai talon päävärin samaa sävyä tummemmaksi. Rapattujen pintojen maalia valittaessa on muistettava, että maali on ”hengittävää”.

3.3. Katot

Kattokaltevuus ja räystäskorkeus tulee sopeuttaa naapuruston rakennuskantaan. Suositeltava kattokaltevuus on 1:1,5...1:2 ja räystäskorkeus 4,0...5,5 metriä.

Kattomateriaalina tulee käyttää tiiltä, konesaumattua peltiä, konesaumattua jäljittelevää peltiä tai huopaa. Katteen väriksi sopii parhaiten jokin tumma sävy – kirkkaita värejä ei tule käyttää.

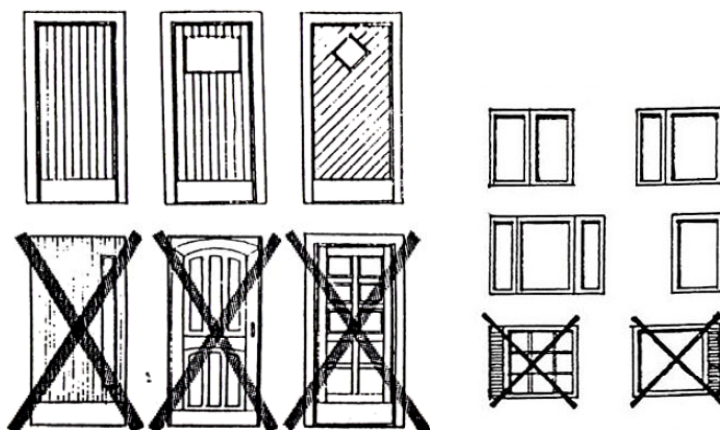
3.4. Ikkunat ja ovet

Ikkunoita uusittaessa tulee säilyttää alkuperäisten ikkunoiden kaltainen puitejako, koko, muoto ja värytys.

Ikkunapuitteiden sopiva värytys on valkoinen tai julkisivua tummempi pääväri. Lämmöneritystä ulkoseinien ulkopintaan lisättäessä, tulee ikkunaa tarvittaessa siirtää ulommaksi, jolloin ikkuna ei jää liian syvälle julkisivussa. Samalla estetään ns. kylmäsilan syntyminen seinärakenteeseen.

Ovea uusittaessa tulee käyttää yksinkertaista rakennuksen tyyliin sopivaa peittomaalattua ovityyppiä.

Mahdollisuuksien mukaan on hyvä pyrkiä säilyttämään vanhat ikkunat ja ovet. Usein vanhaa uudistamalla, poistamalla vanha maali ja maalamalla ikkunat ja ovet uudestaan, voidaan päästä hyvään lopputulokseen.

3.5. Piharakennukset

Piharakennusta suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota sen sopeutumiseen ympäristöönsä ja päärakennukseen. Piharakennuksen suositeltava pituus on enintään noin 12 metriä ja runkosyvyys enintään noin 6 metriä. Kattokaltevuutta ja räystäskorkeutta määriteltäessä on huomioitava ympäröivät rakennukset. Suositeltava kattokaltevuus on 14 – 27 astetta ja räystäskorkeus enintään 3 metriä.

Piharakennuksen tulee olla asuinrakennukselle alisteinen erityisesti päädyn leveyden ja rakennuksen korkeuden osalta.

Jälleenrakennuskauden asuinalueille tyypilliset piharakennukset rajaavat pihatilaa. Ne sijoittuvat yleensä tontin takaosaan siten, että vastakkaisten tonttien väliin muodostuu ns. palokuja. Piharakennuksia sijoittaessa tulee tällaiset palokujat säilyttää.

Piharakennukseen on mahdollista sijoittaa perinteisten autotallin ja varastotilojen lisäksi myös työtilaa sekä päärakennukseen liittyviä asuinhuoneita.

3.6. Pihat, aidat, portit yms.

Jälleenrakennuskauden asuinalueille on tyypillistä vehreys ja hyvin hoidetut piha-alueet. Kasvillisuus luo alueelle viihtyisyyttä ja rajaa pihoja muodostaen suojattuja oleskelutiloja. Kasvit rajaavat ja yhtenäistävät myös katutilaa. Uudisrakentamisen yhteydessä onkin vältettävä puiden ja muun kasvillisuuden hävittämistä.

Pensasaita on alueelle suositeltava raja-aita. Lauta-aitaa saa käyttää, jos sitä on ympäristössä muualakin. Pensasaitaan liitetty puu- tai metallirakenteinen portti voi olla merkinä kotipihaan saapumisesta.

Piharakentamisessa käytetty mielikuvitus antaa pihoille omaleimaisuutta. Esimerkiksi luonnonkivistä rakennetut tukimuurit ja maan terassointi sopivat erityisen hyvin rinnetonteille.

Mikäli esimerkiksi koiran vuoksi on tarve korkeammalle teräsverkkoaitaukselle, on se suositeltavaa sijoittaa pihan takaosaan, jolloin tontin kadun puoli on yhtenäinen naapuruston kanssa.

4. ASUINRAKENNUKSEN LAAJENTAMINEN

Asuinalueiden yhtenäisyyden säilyttäminen on tärkeää, sillä epäyhtenäisyys ja kirjavat katunäkymät heikentävät alueen viihtyisyyttä. Jotta yhtenäisyys säilyisi, on erityistä huomiota kiinnitettävä uudisrakentamiseen. Asuinrakennuksia laajennettaessa on tarkkaan harkittava, miten lisätilaa saadaan aikaan.

Luontevimmin lisätilaa saadaan yleensä ullakolle tai kellariin. Ullakolle laajennettaessa olisi valon saanti hoidettava mielellään talon päädystä tai pitkän sivun pienistä ikkunoista. Kattoikkunat eivät sovi jälleenrakennuskauden rakennuksiin. Joissain tapauksissa kattoulokkeet ovat mahdollisia – ne vaativat kuitenkin erityisen huolellista suunnittelua.

Kellariin on mahdollista sijoittaa aputilojen lisäksi myös työtiloja. Asuinalueen laajentaminen ullakolle tai kellariin on luonteva vaihtoehto, koska tällöin rakennuksen alkuperäiset mittasuhteet säilyvät entisellään.

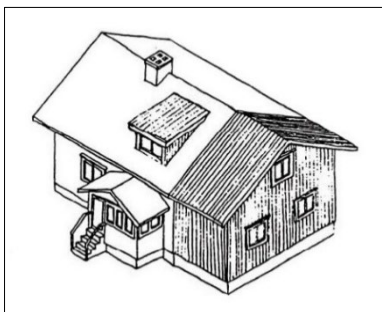
Toinen mahdollisuus on rakentaa erillinen piharakennus. Myös tässä tapauksessa päärakennus säilyy entisellään. Piharakennukseen voidaan sijoittaa varastoa, työtilaa tai asuintiloja. Piharakennuksen rakentamisesta on kerrottu lisää kohdassa 3.5.

Kolmas vaihtoehto on laajentaa päärakennusta. Laajennusosan suunnittelu on erittäin vaativa tehtävä, sillä lisärakentaminen ei saa häiritä katutilan yhtenäisyyttä, eikä se saa merkittävästi muuttaa rakennuksen mittasuhteita.

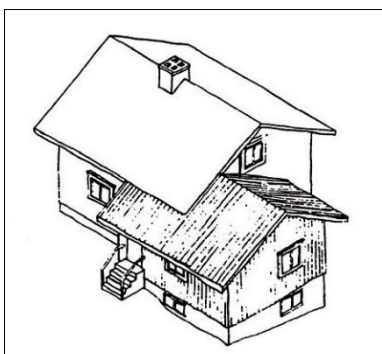

Laajennusosassa tulee käyttää samaa pintaverhousmateriaalia ja -tapaa kuin päärakennuksessa. Uudisrakentamisen on sopeuduttava vanhaan ympäristöön niin, että alueen yhtenäisyys säilyy.

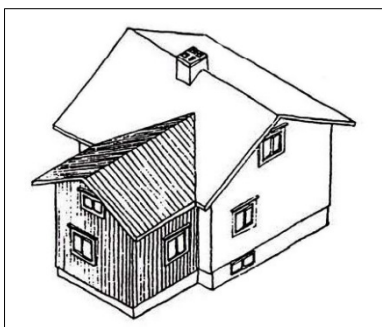
Laajennusosa tulee sijoittaa yleensä joko kokonaan pihan puolelle tai katujulkisivusta selvästi sisään vedettynä.

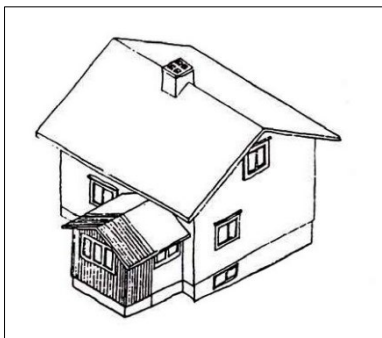
Rakennuksen jatkaminen harjan suunnassa samanlevyisenä vaatii erityisen huolellista suunnittelua, ettei rakennuksen kapalemuoto kärsisi.

1½-kerroksista rakennusta voidaan laajentaa harjan suuntaan 1-kerroksisena porrastamalla laajennusosa sivusuunnassa.

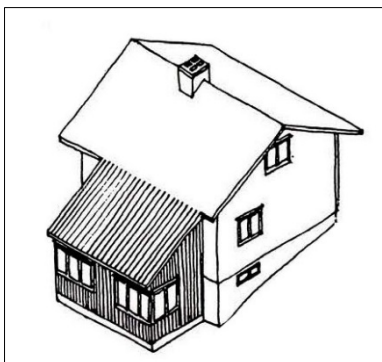

1-kerroksinen lisärakennus voidaan tehdä myös pihan puolelle harjakattoisena siipirakennuksena.

Rakennusta voidaan laajentaa myös suurentamalla kuistia.

Kadusta pois päin laskevissa rinteissä olevia rakennuksia voidaan laajentaa alarinteen puolella lapetta jatkamalla.

Ennen kuin rakennuksen laajentamiseen ryhdytään, on hyvä tarkistaa, onko nykyisten tilojen käyttö tarkoituksenmukaista vai löytyisikö sieltä tarvittavia asuineliömetrejä käyttöön.

5. LÄHTEET

- Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistus, kaavakartta, merkinnät ja -määräykset, alueluettelo (maakuntavaltuuston 1.12.2017 hyväksymä)
- Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 (Kohdeluettelo. Keski-Suomen museo 2016)
- Keski-Suomen modernin rakennusperinnön inventointihanke 2012-2014. (Aada Mustonen ja Sini Saarilahti, Keski-Suomen museo 2014)
- Äänekosken kaupungin rakennusinventointi (Juuso Väisänen, Keski-Suomen museo 2006)
- Äänekoski 2030 osayleiskaava (kaupunginvaltuuston 29.5.2017 hyväksymä)
- Sumiainen 2020 osayleiskaava (kaupunginvaltuuston 21.6.2010 hyväksymä)
- Suolahti 2020 osayleiskaava (kaupunginvaltuuston 14.12.2009 hyväksymä)
- Äänekosken kaupungin rakennusjärjestys (kaupunginvaltuuston 11.12.2006 hyväksymä)
- 1940- ja 1950-luvun pientaloalueiden rakentamishjeet. Äänekosken kaupunki, kaavoitusyksikkö 18.8.1992.
- Puutalon remontti. Auli Olenius, Anssi Koskenvesa. Hannu Penttilä. Rakennustieto Oy 2006.
- Puutalon perusparannus. Rakenteet ja ulkonäkö. Asuntohallitus teknillinen osasto opasjulkaisu 1:1986.